

Schoolveiligheidsbeleid

Inhoud

Aanleiding.....	3
Inleiding	4
Visie	5
Inzicht in (sociale) veiligheid	5
De veiligheidscoördinator	5
Veiligheidsbeleving; sociale veiligheid	5
Risico inventarisatie en evaluatie (RI&E)	5
Incidentenregistratie	5
Preventie	6
(anti) Pest beleid.....	6
Agressie, discriminatie, (seksuele) intimidatie en geweld.....	6
Gebruik van ICT door leerlingen	6
Gebruik van ICT door leerkrachten	6
Omgangsvormen; schoolregels.....	6
Ontruimingsplan.....	7
Toezicht	7
Buitenschoolse activiteiten	7
Nazorg	7
Wie is wie binnen de school	7
Crisisteam	7
Externe samenwerkingspartners.....	8
Evaluatie en borging.....	8
Verzekering.....	8

Aanleiding

Scholen zijn sinds 1 januari 2006 op grond van de [cao-po](#) verplicht een schoolveiligheidsplan op te stellen. Hierin beschrijft een school hoe zij de fysieke en sociale veiligheid in en om het schoolgebouw waarborgt en stelt deze samen met de MR vast.

Sinds 1990 zijn scholen op grond van de Arbowet verplicht arbobeleid te voeren. In de praktijk betekent dat veelal het opstellen van een arbobeleidsplan geënt op het 'plan van aanpak' dat voortvloeit uit de RI&E.

Het doel van beide verplichtingen liggen op hetzelfde domein: (verhogen en verbeteren van) fysieke en sociale veiligheid, gezondheid en milieu.

Inleiding

Binnen de KSU is ervoor gekozen om een [integraal veiligheidsbeleid](#), een [ARBO beleidsplan](#) en een [handboek huisvesting](#) vast te stellen waar zaken als fysieke en sociale veiligheid, gezondheid en milieu aan de orde komen.

Dit schoolveiligheidsbeleid is hier een vertaling van, wij willen hiermee laten zien hoe wij hier op onze school mee omgaan en wat wij doen om de algemene fysieke en sociale veiligheid, gezondheid en het milieu op onze school te waarborgen, te verhogen en/of te verbeteren.

Het hebben van veiligheidsbeleid is een belangrijke basis maar moet ook in de praktijk gebracht worden. Veiligheid staat bij ons zo vaak als nodig maar in ieder geval twee keer per jaar op de agenda van de teamvergaderingen en de studiedagen. Ook wordt dit onderwerp en de uitkomsten van de verschillende onderzoeken en verbeterplannen besproken met de clusterdirecteur.

Visie

In ons pedagogisch klimaat op De Spits kijken en luisteren we naar alle leerlingen, waarbij we uitgaan van het positieve en waarin ieder kind zichzelf mag zijn. Alle onderwijsmedewerkers zijn voorspelbaar in gedrag en handelen. We leren de kinderen respect te hebben voor elkaar: iedereen hoort erbij en conflicten worden samen, actief opgelost.

In ons onderwijs op De Spits werken wij planmatig in een doorgaande lijn. We bieden het kind wat het nodig heeft binnen onze mogelijkheden, zodat het zich optimaal kan ontwikkelen. We bieden de kinderen een rijk en gevarieerd onderwijsaanbod. Eigenaarschap en samenwerken zijn belangrijk. We staan open voor ontwikkelingen, die het leren en de organisatie ten goede komen.

Een leerling is na 8 jaar De Spits zelfbewust, met een stevige sociale en emotionele basis en met kennis passend bij het niveau van de leerling. De leerling is optimaal voorbereid op het vervolgonderwijs.

Als team zijn wij ontwikkelingsgericht, zorgen wij voor een professionele en plezierige werkomgeving, waarbij een heldere communicatie voorop staat. Wij komen afspraken na, zijn oplossingsgericht en relativeren indien nodig.

In onze communicatie en samenwerking zijn wij open en respectvol naar elkaar, waarbij we uitgaan van de goede intenties van elke leerling, ouder en collega.

We communiceren op een positieve en constructieve manier.

We zijn op de hoogte van elkaars kwaliteiten en maken hier gebruik van.

We hebben plezier in ons vak en stralen dit uit.

Inzicht in (sociale) veiligheid

Wij vinden het van groot belang dat iedereen onze school als veilig ervaart, door dit op verschillende manieren te onderzoeken krijgen wij een goed inzicht in (het gevoel van) veiligheid bij ons op school.

Veiligheid op school is iets dat ons allemaal aangaat daarom betrekken wij leerlingen en ouders ook actief bij:

- het maken van plannen om de veiligheid te verbeteren
- het vergroten en onderhouden van de fysieke veiligheid.
- het verantwoordelijk gebruik en beheer van de materialen en ruimten

De veiligheidscoördinator

De schoolleider is integraal verantwoordelijk voor het veiligheidsbeleid binnen de school en wordt zodoende als veiligheidscoördinator in de school gezien. De schoolleider heeft over dit onderwerp minimaal één á twee keer per jaar overleg met het hoofd BHV, de preventiemedewerker en overige bij de school betrokkenen die zich bezig houden met het veiligheidsbeleid.

Veiligheidsbeleving; sociale veiligheid

Veiligheid en veiligheidsbeleving maken deel uit van de kwaliteitszorg binnen onze school. Minimaal één keer per twee jaar toetsen wij de veiligheidsbeleving bij onze leerlingen, ouders en teamleden, via de vragenlijsten uit ons kwaliteitszorgsysteem "Integraal".

Aan de hand van de daaruit voortgekomen verbeteracties kan de schoolleider ervoor kiezen om tussentijds een school specifieke vragenlijst uit te zetten, bijvoorbeeld om te toetsen of de doorgevoerde veranderingen het beoogde resultaat hebben gehad.

De resultaten van deze onderzoeken worden als onderwerp ingebracht in de

teamvergadering en worden besproken met de clusterdirecteur, in gezamenlijk overleg worden verbeterplannen opgesteld en uitgevoerd.

Risico inventarisatie en evaluatie (RI&E)

In ieder geval één keer per vier jaar nemen wij een RI&E af voor wat betreft veiligheid, gezondheid en welzijn. Dit is standaard opgenomen in onze (jaar)planning. *Wij maken hiervoor gebruik van een zelfevaluatie instrument.*

Incidentenregistratie

De schoolleider registreert alle incidenten en bespreekt periodiek de analyse van deze gegevens met de medezeggenschapsraad (MR) en de clusterdirecteur. In het integrale veiligheidsbeleid van de KSU is meer informatie hierover terug te vinden.

Preventie

Binnen onze school hebben wij verschillende maatregelen genomen om incidenten te voorkomen. Dit alles vanuit onze visie op veiligheid.

(anti) Pest beleid

Op onze school hanteren wij een pestprotocol. Zie Bijlage

Agressie, discriminatie, (seksuele) intimidatie en geweld

In onze school zijn opgeleide interne contactpersonen werkzaam. Zij zijn beschikbaar bij calamiteiten. Ouders en kinderen worden aangesproken op hun gedrag als dat niet passend is bij de afspraken op school. Bij agressie en geweld door ouders in de school wordt zo nodig aangifte gedaan door de school. In geval van kindermishandeling gaan wij in gesprek met ouders en houden wij ons aan het meldingsprotocol.

In geval van misdrijven jegens kinderen en/of personeel wordt er te allen tijde aangifte gedaan bij de politie.

Alle schoolmedewerkers zijn verplicht om het schoolbestuur onmiddellijk te informeren over een mogelijk zedendelict. Het gaat dan om een strafbaar feit waarbij een medewerker van de school een minderjarige leerling seksueel heeft misbruikt of geïntimideerd. Het schoolbestuur moet deze feiten voorleggen aan de vertrouwensinspecteur van de Inspectie van het Onderwijs. Deze zal adviseren en informeren. Zo nodig biedt de vertrouwensinspecteur begeleiding als het schoolbestuur een formele klacht indient of aangifte doet.

Gebruik van ICT door leerlingen

De huidige tijd kenmerkt zich door een overvloed aan informatie die op eenvoudige wijze bereikbaar is. Sinds de school informatiekanaal als televisie, video/dvd en meer recent, internetfaciliteiten ter beschikking heeft, kunnen er beelden en programma's de school binnenkomen en uitgaan, die ongeschikt zijn voor leerlingen. Denk aan bepaalde uitingen van geweld, seks en racisme. Met name door de gemakkelijke toegang tot internet, wordt het risico op het binnenhalen van onfatsoenlijk, disrespectvol en ongewenst materiaal steeds groter. Leerlingen moeten leren daar mee om te gaan en daarvoor is het protocol "[internetgebruik leerlingen](#)" opgesteld.

Gebruik van ICT door leerkrachten

Leerkrachten maken ook gebruik van social media, omdat de scheidingslijn tussen zakelijk en privé gebruik soms erg dun is, hebben wij een aantal regels opgesteld voor wat betreft het gebruik van social media als werknemer van de KSU en het contact met leerlingen via internet.

Hiervoor is het [protocol internet en email](#) opgesteld.

Omgangsvormen; schoolregels

We gebruiken op de Spits de methode Kanjertraining

Met behulp van de Kanjerlessen doet de school aan preventie. Kernpunten in de aanpak:

1. De Kanjerafspraken.
2. Denk goed over jezelf en de ander.
3. Pieker niet in je uppie, maar deel je zorgen met de ander, bij voorkeur met je ouders.
4. Denk oplossingsgericht.
5. Geef op een nette manier je mening en doe je voordeel met kritiek die je krijgt.
6. De school maakt onderscheid tussen onvermogen en onwil.
- 6a. Is er sprake van onvermogen, dan mag deze leerling erop vertrouwen dat hiermee rekening wordt gehouden. Deze leerling heeft veel te leren in een moeizaam proces. De omgeving heeft daar begrip voor.

- 6b. Is er sprake van onwil, dan krijgt deze leerling een grens gesteld, ook als dat samengaat met onvermogen. Bij onwil kan geen beroep meer worden gedaan op begrip vanuit de omgeving. Die rek is eruit. Het kan namelijk niet zo zijn dat de omgeving overal rekening mee moet houden, en dat het onwillige kind om wat voor reden dan ook “de eigen gang” mag gaan.
7. Hulp in de vorm van een maatje/buddy/tutor (bemiddeling).
8. Duidelijk schoolbeleid en handhaving ervan.

Ontruimingsplan

In de schoolgebouwen hangt in elke groepsruimte een ontruimingsplattegrond. In de groepsmap van de leerkracht zit een ontruimingsplan. Er worden twee keer per jaar ontruimingsoefeningen gedaan. Eén keer vooraf aangekondigd en één keer onverwachts. Naar aanleiding van de ontruimingsoefeningen wordt er geëvalueerd. Dit gebeurt eerst samen met de BHV-er en de schoolleiding en daarna in het gehele team. Verbeteracties worden opgenomen in het schooljaarplan.

Toezicht

Tijdens aanwezigheid van kinderen wordt er altijd door één of meerdere bij de school betrokken volwassene(n) toezicht gehouden.

Denk hierbij aan:

- pauzes
- tijdens lessen in les- en gymlokalen, hallen en gangen
- tijdens excursies

Buitenschoolse activiteiten

Als school zijn wij verplicht de veiligheid van onze leerlingen op school zo goed mogelijk te waarborgen. Dit geldt uiteraard ook wanneer wij buitenschoolse activiteiten ondernemen die onder verantwoordelijkheid van de school vallen.

Denk hierbij aan:

- *Aanpassen van groepsgrootte aan leeftijd en niveau.*
- *Begeleiding door personeelsleden aangevuld met hulpouders.*
- *Één particuliere auto per bestemming voor noodsituaties.*
- *Mobiele telefoons voor begeleiders en een telefoonlijst*
- *School t-shirt of polsbandjes of naamkaarten*
- *Calamiteitenplan*
- *Aparte douches, was- klee- en slaapruimten voor jongens en meisjes.*

Nazorg

Mocht onze school, ondanks alle voorzorgsmaatregelen, toch te maken krijgen met een incident dan is het goed om te weten wie welke rol heeft en wat er van hem of haar verwacht wordt.

Wie is wie binnen de school

BHV'er: Joyce, Peter, Emma, Tessa, Floor, Corine, Stan, Linda, Hilbert, Jos, Rieke

Preventiemedewerker: Joyce

Interne contactpersonen: Emma van Ophem en Rudo Clemens

Het crisisteam: de schoolleiding Peter Kooy

Crisisteam

Wanneer er sprake is van een incident of calamiteit moet er een hoop geregeld worden. Het crisisteam heeft hier een belangrijke rol in en is onder meer verantwoordelijk voor:

KBS De Spits

- Informatie van/aan betrokkenen;
- Organisatorische aanpassingen;
- Opvang van leerlingen en collega's;
- Contacten met ouders;
- Regelingen in verband met rouwbezoek en uitvaart;
- Administratieve afwikkeling;
- Nazorg van betrokkenen;

Het crisisteam komt zo spoedig mogelijk bijeen als de school te maken krijgt met een (ernstig) incident. Het crisisteam bestaat uit:

- Één van de aanwezige BHV'ers
- Schoolleider
- Intern begeleider
- Vertrouwenspersonen

Externe samenwerkingspartners

Om de veiligheid zo goed mogelijk te kunnen waarborgen en op een juiste manier zorg te kunnen dragen voor nazorg werken wij nauw samen met de volgende instanties/contactpersonen (denk hierbij aan):

- *Wijkagent*
- *Het buurtteam*
- *Jeugdgezondheidszorg*

Evaluatie en borging

Dit schoolveiligheidsbeleid is een onderdeel van het schoolplan. Aan de hand van het schoolveiligheidsbeleid worden doelen en/of verbeteracties vastgesteld om te komen tot een veilig pedagogisch klimaat. In het schoolplan wordt uitgewerkt hoe deze doelen bereikt gaan worden (Plan van Aanpak), wie daarbij betrokken wordt en verantwoordelijk voor is. De doelen worden mede bepaald op basis van de risico-inventarisatie (RI&E), de incidentenregistratie, de veiligheidsbeleving en klachten van leerlingen, ouders en personeel.

Het schoolplan beslaat een periode van vier jaar, terwijl het schoolveiligheidsbeleid jaarlijks wordt geëvalueerd.

Verzekering

De KSU heeft een aansprakelijkheidsverzekering en een ongevallenverzekering afgesloten voor alle medewerkers en kinderen van de scholen evenals vrijwilligers.

Pestprotocol Kanjertraining.

Almere april 2015

Dit pestprotocol is opgesteld om goed te kunnen reageren op situaties waarin een kind wordt gepest of pest. Dit protocol sluit aan bij de Kanjerboeken en de Kanjertraining. Het zijn feitelijk fatsoensafspraken.

Plagen of pesten?

Wanneer is er nu sprake van plagen en wanneer is er sprake van pestgedrag? Het is belangrijk om het verschil duidelijk te hebben, ook voor de kinderen zelf. Het meest eenvoudig onderscheid is dit:

Plagen gebeurt in het zicht van de leerkrachten. Pesten gebeurt achter de rug van leerkrachten.

Daarom weet een leerkracht zelden uit zichzelf wat er zich precies afspeelt tussen de kinderen onderling. De leerkracht moet hierover worden geïnformeerd door de leerlingen zelf.

Definitie van pesten: Een kind wordt gepest wanneer het herhaaldelijk last heeft van negatieve acties van een ander (fysiek, verbaal of psychologisch, direct of via internet of mobiel) die op hem of haar zijn gericht, en waarbij de macht ongelijk is verdeeld. De Kanjertraining gaat ervan uit dat in de meeste gevallen dat een kind zich gepest voelt, de 'pester' niet de bedoeling heeft de ander pijn te doen.

Wanneer de gevolgen voor de gepeste duidelijk worden gemaakt aan de pester, zijn de meeste kinderen bereid hiermee te stoppen. En als dat niet voldoende is, dan wordt duidelijk gemaakt wat de sociale gevolgen voor de pester

zelf zullen zijn (cruciaal in het ontstaan en het in stand houden van pesten zijn de reacties van leeftijdsgenoten op de pester. Zolang deze het pesten blijven aanmoedigen, is het voor de pester moeilijker om hiermee te stoppen. Heerst er in een klas een mentaliteit van respect en vertrouwen, dan zal er minder gepest worden dan wanneer er een onveilige sfeer heerst, waarin kinderen zich moeten bewijzen en bezig zijn met hun status in de groep).

Pesten gebeurt per definitie achter de rug van degene die kan ingrijpen, zoals een vader/moeder, juf of meester. Dat betekent dat er goed moet worden samengewerkt tussen school en ouders enerzijds en dat kinderen moet worden geleerd hoe zij kunnen aangeven dat zij zich gepest voelen, of merken dat er in hun omgeving wordt gepest.

De Kanjerafspraken

De school streeft een positieve, opbouwende sfeer na en doet dat binnen de kaders van de wet enerzijds en binnen het kader van de Kanjerafspraken anderzijds.

We vertrouwen elkaar
 We helpen elkaar
 Niemand speelt de baas
 Niemand lacht uit
 Niemand is of blijft zielig

De school zet middels de Kanjerlessen in op het versterken van het onderling vertrouwen en het besef dat het goed is elkaar te helpen. Binnen dat kader speelt niemand de baas, hebben we plezier met elkaar, en ben je of blijf je niet zielig. Duidelijk wordt gesteld dat de leerlingen ten opzichte van elkaar niet de baas zijn. De leerkracht daarentegen is op school "de baas/ het gezag" en de ouders zijn dat thuis.

Als een conflict zich tussen kinderen afspeelt dan zal de school kiezen voor een oplossingsgerichte aanpak. Dat wil zeggen: de school zoekt een oplossing die alle partijen (zo veel mogelijk) recht doet, en borgt gemaakte afspraken. Een oplossingsgerichte aanpak is te onderscheiden van een wraak- en haatgerichte aanpak (vormen van bedreiging en kwaadsprekerijen) of een zeurgerichte aanpak (indirecte kwaadsprekerijen en slachtofferschap). Kortom: doe elkaar recht.

N.B. niet moet worden onderschat hoeveel aandacht een zeurgerichte ouder kan opeisen. Deze aandacht valt weg als het kind geen problemen meer heeft. Om die reden komt het regelmatig voor dat een enkele ouder enerzijds eist dat de problemen worden aangepakt op school (zo krijgt deze ouder veel aandacht), maar anderzijds zal deze ouder teleurgesteld het kind van school halen als de problemen zijn aangepakt (de reden van aandacht voor de ouder is weggefallen). Het is een uitermate moeilijke materie als we het hebben over de aanpak van pestproblematiek. Dit zijn teleurstellende ervaringen voor de onderwijsgeevenden. De school neemt dit verlies met het besef dat er soms problemen meespelen die buiten de competentie van het onderwijs vallen zoals een symbiotische relatie tussen ouders en kind, een psychiatrische ontwikkeling bij een van de ouders, enz.

Het kwaad moet worden bestreden

Veel ouders verlangen van de school dat "het kwaad" (= de pester) moet worden bestreden, en dat "het goede" moet worden beschermd. De school kiest er echter niet voor om kinderen te beoordelen als behorend bij "kwaad of goed". Ieder mens maakt wel eens fouten. Kinderen zijn in emotioneel opzicht "onder en boven de wet." De weg van de mens, en die van het kind in het bijzonder, gaat met vallen en opstaan. Kinderen hebben het recht daarin te worden begeleid en te worden opgevoed. Ouders hebben die opvoedingsplicht evenals leerkrachten.

In gesprek met kinderen (en ouders) wordt de voorwaarde gehanteerd dat binnen de kaders van de Nederlandse wetgeving veel mag zolang je rekening houdt met elkaar. Jij hoeft je niet onveilig te voelen door het gedrag van de ander, en die ander hoeft zich niet onveilig te voelen door jouw gedrag. Kortom: je gedraagt je. Deze anderen zijn:

1. Jouw klasgenoten en andere leerlingen op school;
2. De leerkrachten, de directie, de ouders van andere kinderen;
3. Jouw ouders, die trots op je kunnen zijn. Omdat jij iemand bent die is te vertrouwen. Als je iets vertelt, dan vertel je het hele verhaal en niet toevallig het belangrijkste stukje even niet;
4. Mensen die op eenzelfde manier doen als jij, maar ook mensen die anders doen dan jij.

Dit doen we wel

Dit doen we niet

De school neemt het overzicht van de smileys als uitgangspunt: "Het is prima dat jouw vrienden het leuk vinden wat jij bedenkt en doet, maar als de rest van de klas dat niet leuk vindt, evenals jouw juf of meester, (en jouw ouders als die erachter komen) dan gaan we dat niet doen op school."

Je blijft fatsoenlijk en je laat je niet bepalen door je uitdager(s): "Geef geen benzine aan vervelend lopende motortjes." Mocht een leerling zich niet willen houden aan de eenvoudige afspraken zoals weergegeven in de smileys, dan wordt dat met de ouders van het betreffende kind besproken. In dit gesprek wordt ervan uitgegaan dat de ouders met de school willen meedenken om een oplossing te zoeken die goed is voor het eigen kind, andere kinderen, de leerkracht, de school en de buurt.

Preventie

Met behulp van de Kanjerlessen doet de school aan preventie.

Kernpunten in de aanpak:

1. De Kanjerafspraken.
2. Denk goed over jezelf en de ander.
3. Pieker niet in je uppie, maar deel je zorgen met de ander, bij voorkeur met je ouders.
4. Denk oplossingsgericht.
5. Geef op een nette manier je mening en doe je voordeel met kritiek die je krijgt.
6. De school maakt onderscheid tussen onvermogen en onwil.
- 6a. Is er sprake van onvermogen, dan mag deze leerling erop vertrouwen dat hiermee rekening wordt gehouden. Deze leerling heeft veel te leren in een moeizaam proces. De omgeving heeft daar begrip voor.
- 6b. Is er sprake van onwil, dan krijgt deze leerling een grens gesteld, ook als dat samengaat met onvermogen. Bij onwil kan geen beroep meer worden gedaan op begrip vanuit de omgeving. Die rek is eruit. Het kan namelijk niet zo zijn dat de omgeving overal rekening mee moet houden, en dat het onwillige kind om wat voor reden dan ook "de eigen gang" mag gaan.
7. Hulp in de vorm van een maatje/buddy/tutor (bemiddeling).
8. Duidelijk schoolbeleid en handhaving ervan.

Wat mag u verwachten van de leerkrachten op school?

1. Voorbeeldgedrag

- U mag verwachten dat de leerkrachten van de school respectvol omgaan met uw kind en met u als ouder.
- U mag verwachten dat de leerkrachten onderling respectvol met elkaar omgaan. Zij zijn zich bewust van het gezegde: "Een goed voorbeeld doet goed volgen."

- U mag verwachten dat de leerkrachten twee gedragstalen weten te spreken. De ene gedragstaal sluit aan op de straatcultuur* (= directief: duidelijk, helder en grens stellend), de andere gedragstaal sluit aan op de wereld van wederzijds respect (richt zich op het geven inzicht).

Het voorbeeldgedrag van de leerkracht nodigt kinderen uit om over te stappen naar de wereld van wederzijds respect.

- Doet zich een probleem voor op school, dan mag u van de leerkrachten verwachten dat zij daarmee oplossingsgericht aan de slag gaan. Zeurgerichte of wraak- en haatgerichte reacties vinden geen voedingsbodem bij de leerkrachten. De leerkrachten hebben u nodig om tot een goede oplossing te komen, die goed is voor uw kind, maar ook voor de andere kinderen, hun ouders, de leerkracht, de school en de buurt.

**N.B. de leerkracht gedraagt zich niet volgens de normen van de straatcultuur, maar weet dat er heel duidelijk een grens moet worden gesteld aan de mentaliteit van de straat. Geen overleg, geen onderhandeling, niet ingaan op: "Ja...maar!" Voor meer informatie verwijzen wij u naar het Kanjerinformatieboek voor ouders, leerkrachten en pabo-studenten.*

Er is als het ware een voortdurende strijd tussen de mentaliteit van de straatcultuur en de cultuur van wederzijds respect. Feitelijk gaat het om de vraag die al duizenden jaren bestaat of geweld loont of niet. Aan de kant van de straatcultuur heb je de opvatting: "The winner takes it all." Ben jij de sterkste, dan kun jij bepalen wat een ander moet doen. In het midden, tussen de straatcultuur en de cultuur van wederzijds respect, plaatsen we de opvatting "oog om oog, tand om tand." In deze opvatting loont geweld niet, omdat je met gelijke munt wordt terugbetaald. Bij de cultuur van wederzijds respect heb je de opvatting: "van de meeste tegenslag in het leven kun je leren." Zoek elkaars geluk. Doe elkaar recht. Ik voel mij goed als we een oplossing hebben gevonden waarbij jij je ook goed voelt. Doe aardig en welgemanierd. In deze opvatting wordt geweld zinloos.

2. Correcte reactie van de leerkracht op excuus van kinderen voor hun wangedrag.

Reactie kind: Maar hij/zij daagt mij uit!

JUF/meester: Je laat je uitdagen en opjutten. Doe alsof de opjutter een radio is. Je hoort het wel, maar luistert niet.

Reactie kind Ik deed het wel, maar hij/zij vertelde niet dat ik moest stoppen.

JUF/meester: Je moet rekening leren houden met gevoelens van een ander. Als iemand niet blij kijkt, dan moet jij je afvragen of het wel leuk is wat jij allemaal doet.

Reactie kind: Maar hij/zij deed het ook bij mij.

JUF/meester: Natuurlijk hoef jij het niet over je kant te laten gaan. Maar dan ZEG je er iets van. Je gaat niet schelden, zeuren, huilen, roddelen. En gaat het door? Dan haal jij je schouders op en denkt: jammer dan. Je stapt naar je maatje. Wordt het heel erg? Dan stap je naar de juf of meester. En die weten van wanten. Daar mag je op vertrouwen.

Reactie kind: Ik deed het wel, maar ik deed het niet alleen. Waarom moet u mij weer hebben?

JUF/meester: Ik ben niet van plan om slecht over je te denken. Maar ik ben ook een soort scheidsrechter waar je de discussie niet mee aangaat. Anders gezegd: als je iets doet wat niet helemaal de bedoeling is en ik zie dat, dan ga je daarover met mij niet in discussie.

3. Correct antwoord van de leerkracht op misdragingen van ouders

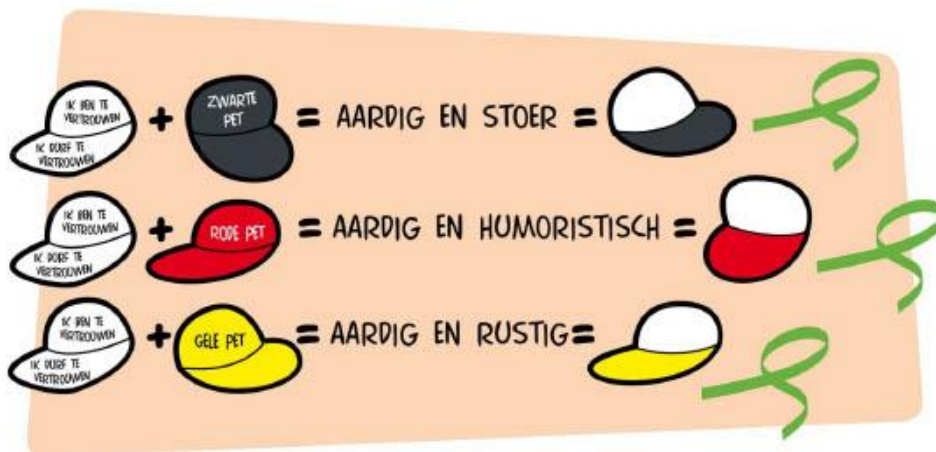
Beste ouders, u spreekt met respect over elkaars kinderen en opvoeding. Uiteindelijk doen we allemaal ons uiterste best naar eer en vermogen. U spreekt met respect over de leerkrachten die werkzaam zijn op deze school.

Aanpak

a. Het rollenspel

De Kanjertraining richt zich op meer dan pesten alleen. Kinderen leren om te gaan met vervelend gedrag van een ander. Kinderen die zich misdragen worden aangesproken op hun verantwoordelijkheid en hun verlangen het goede te doen. De meeste kinderen bedoelen het goed, maar "het kan er behoorlijk brutaal uitkomen". Daarin wijkt een kind niet af van veel volwassenen. Als zoiets zich voordoet, dan is het goed dat het kind wordt gecorrigeerd. Omdat leerkrachten (en) ouders niet alles zien, is het van belang dat kinderen zelf ook enige zelfredzaamheid vertonen. Kinderen kunnen best aan elkaar vertellen dat ze last hebben van bepaald gedrag. Omdat kinderen, op een enkeling na, niet vervelend willen doen, zijn op dit niveau de meeste problemen op te lossen.

In de Kanjertraining wordt expliciet geoefend in rollenspelen hoe je kunt reageren op vervelend gedrag. Dit gebeurt met gedragsrollen met behulp van verschillende petten. Kinderen leren rechtop te staan, de ander aan te kijken en te zeggen: "Ik vind dit vervelend, Wil je ermee stoppen?" Vervolgens lopen ze naar een andere leerling die ze kunnen vertrouwen (een "maatje", een "buddy"). Daar gaat de leerling niet zeuren, maar gaat samen met de buddy/ het maatje iets anders doen. Als het op deze manier niet oplost, dan gaat de leerling samen met zijn maatje naar de juf of meester. Tijdens dit rollenspel hebben medeklasgenoten de neiging om te giechelen om het grensoverschrijdend gedrag van de uitdager. Aan deze leerlingen wordt duidelijk gemaakt dat dit giechelgedrag het pestgedrag van de uitdager versterkt. Ze geven als het ware "benzine" aan een vervelend lopend motortje. De leerlingen leren geen voeding (benzine) meer te geven aan vervelend gedrag. Zo oefent niet alleen de gepeste, maar ook de omstander.

b. Gedragstips voor ouders

Een extra moeilijkheid doet zich voor als ouders van de "niet-pester" van mening zijn dat hun kinderen slachtoffer zijn van de "dader". Ouders uiten hun ongenoegen op Facebook, op het schoolplein enz. over de dader en eisen dat de school de vermeende slechterik van school verwijdert. Het vraagt uitzonderlijk veel talent van de school in de communicatie met ouders om deze vorm van samenspanning te pareren. Het vergt een specifieke aanpak.

Op welke manier corrigeert de leerkracht op school?

De leerkracht gaat ervan uit dat mensen, dus ook kinderen, elkaar niet dwars willen zitten. Kinderen hebben niet de bedoeling om vervelend te doen. In een conflict wordt daarom gevraagd naar bedoelingen van het kind. "Is het jouw bedoeling om mij zo boos te maken? Is het niet jouw bedoeling? Doe dan anders. Is het wel jouw bedoeling, dan doe je het goed, maar dan heb je nu een probleem, want ik sta niet toe dat jij verder gaat op deze manier."

Een voorbeeld:

Een jongen wordt dag in dag uit gepest door een vijftal klasgenoten. Vraag aan dit vijftal: "Is het jullie bedoeling om deze jongen zo te treiteren dat hij bang wordt en nauwelijks nog naar school durft?"
 "Nee, het is niet mijn bedoeling." Leerkracht: ".... Fijn, hoe ga je het nu oplossen met deze jongen?" Een andere leerling zegt echter: "Ja, het is wel mijn bedoeling hem te treiteren, zodat hij bang wordt."
 Leerkracht: "Daar ben je dan in geslaagd. Maar het kan niet. Ik geef je bedenktijd. Want ik begrijp nu dat jij de bedoeling hebt om deze leerling te treiteren?"
 "Ja, dat is mijn bedoeling." Leerkracht: "Je gaat rustig nadenken over je antwoord. Misschien heb je een bijzondere reden. Misschien vind je het nodig om stoer te doen op dit moment. Na schooltijd kom je even bij me (of blijf even na)". Leerling krijgt bedenktijd. Leerkracht: "Je hebt kunnen nadenken. Wat ben jij van plan hier op school, is het nog steeds jouw bedoeling om deze jongen dwars te zitten? Is daar misschien een reden voor om dat zo op die manier aan te pakken?"
 Leerling: "Hij is gewoon stom." Leerkracht: "Wat voor stom doet hij dan. Kan hij daar iets aan veranderen? Of is het gewoon jouw bedoeling om hem dwars te zitten? Leerling reageert door te zeggen: "Nee, het is eigenlijk niet mijn bedoeling om te treiteren." Leerkracht: "Gelukkig. Wat ga jij nu bij jezelf veranderen? En hoe herstel je het verdriet dat je hebt aangericht?"
 Leerling houdt voet bij stuk. "Ja, het is mijn bedoeling. Want hij is stom." Leerkracht: "Jammer, ik bel nu je ouders op om te vragen of ze hier willen komen. Dan herhaal je hetgeen je tegen mij zegt, in aanwezigheid van je ouders." Het hangt van het gesprek af met je ouders of je de klas nog in kunt komen.

Actie die nu moet worden ondernomen:

- Contact opnemen binnen de organisatie met een van de volgende personen:

Adjunct-directeur, directeur, bouwcoördinator, mentor of ander persoon op school die vanuit "de lijn" (=hiërarchie) kan ondersteunen en bijstaan.

- Contact opnemen met de ouder(s) van dit kind. Proberen ter plekke telefonisch of door middel van directe afspraak met de ouders te overleggen hoe nu verder te handelen. In contact met de ouders wordt verteld wat het probleem is en wat de bedoeling van hun kind lijkt te zijn. Aan de ouders wordt nadrukkelijk gevraagd of zij de bedoeling van hun kind (Ja of Nee), ondersteunen.

- Zolang de ouders niet op school zijn geweest, wordt de leerling de toegang tot de klas ontzegd. Dat kan bijvoorbeeld in een opvangklas, of iets dergelijks. Kern van deze laatste aanpak is de banden van deze leerling doorsnijden met de klasgenoten, zodat niet kan worden gemanipuleerd door deze leerling.

Reactiemogelijkheid 1 van de ouder

"Nee, natuurlijk ondersteunen wij dat niet."

Dan wordt een afspraak gemaakt met de ouders met het doel gezamenlijk tot een oplossing te komen, waarin het gedrag van het kind zich niet meer voordoet.

Reactiemogelijkheid 2 van de ouder

"Ja, u moest eens weten wat een idiote moeder die jongen heeft waar mijn kind het op heeft gemunt." (= Ik vind het goed wat mijn zoon doet.)

Ouders worden duidelijk gemaakt dat deze manier van reageren niet op prijs wordt gesteld.

Voorbeeld:

Leerkracht: "Begrijp ik hiermee dat u het goed vindt dat uw kind deze jongen zo treitert?"

Ouder: "U moest eens weten wat een rare moeder die jongen heeft. En zijn die andere leerlingen soms heilig?" Leerkracht: "Bedoelt u te zeggen dat u het gedrag van uw zoon/dochter goedkeurt?" Ouder: "Nee, dat niet, maar die leerling heeft een heel rare moeder, ik kan u verhalen vertellen, dat wilt u niet weten!"

Leerkracht: "Zoals u spreekt lijkt u het gedrag van uw zoon/ dochter niet af te keuren. Ik heb u niet uitgenodigd om kwaad te spreken over een moeder. Wat vindt u ervan dat uw kind een andere leerling het even zuur maakt?"

Het moet hoe dan ook duidelijk zijn dat er geen enkel excuus is voor wangedrag.

Onderstaand overzicht komt uit werkboek 1, van groep 6

Er is geen enkele reden om een ander het leven zuur te maken. Daarmee ben ik het eens, maar in mijn geval is het anders want...		
Ik heb een stoornis, dus mag het.	☐ Mee eens	☐ Niet mee eens
Ik ben speciaal, dus mag het.	☐ Mee eens	☐ Niet mee eens
mijn ouders zijn gescheiden, dus mag het.	☐ Mee eens	☐ Niet mee eens
Ik word niet begrepen, dus mag het.	☐ Mee eens	☐ Niet mee eens
Ik heb een geloof, dus mag het.	☐ Mee eens	☐ Niet mee eens
Ik heb slechte cijfers, dus mag het.	☐ Mee eens	☐ Niet mee eens
Ik ben nu eenmaal zo, dus mag het.	☐ Mee eens	☐ Niet mee eens
Ik heb nog een andere mening. Ik vind dat je een ander mag bedreigen, vernederen, lastig vallen, bestelen, beledigen als..		

Aanvullend: school en gezin halen voordeel uit een goede samenwerking en communicatie. Ook ouders hebben dus de verantwoordelijkheid om een pestprobleem bij de leerkracht aan te kaarten. Dit neemt niet weg dat iedere partij moet waken over haar eigen grenzen: het is bijvoorbeeld niet de bedoeling dat ouders andermans kind een lesje gaan leren, met het doel de problemen voor het eigen kind op te lossen. Bij problemen van pesten of agressie zullen de leerkrachten, directie en ouders hun verantwoordelijkheid nemen en overleg voeren met elkaar, met het doel een goede oplossing te vinden die ook in de toekomst houdbaar is.

Voorbeeldgedrag van leerkrachten en ouders is van groot belang. Er zal minder worden gepest als duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar (fatsoensnormen), waar verschillen worden aanvaard en waar ruzies niet met verbaal of fysiek geweld worden opgelost. Agressief gedrag van leerkrachten, ouders en leerlingen wordt niet geaccepteerd. Alle betrokkenen nemen duidelijk stelling tegen dergelijke gedragingen.

Wat wordt van u als ouder verwacht?

Het oplossen van conflicten tussen kinderen is zelden een probleem, als op basis van het voorgaande met elkaar wordt overlegd.

Van de ouders wordt verwacht dat zij zich aan de volgende vuistregels houden:

1. U oefent zich in zelfbeheersing.

Dat betekent dat u het recht niet heeft andermans kind, een andere ouder of een leerkracht verbaal of fysiek te overdonderen/aan te vallen. Het wordt helemaal een drama als u zich misdraagt in aanwezigheid van andere kinderen.

2. U spreekt in positieve zin over andermans opvoeding en andermans kind.

Dat doet de school ook over u en uw kind. Kunt u dat niet, dan houdt u uw mond. Meent u toch het recht te hebben kwaad te spreken op basis van vermeend onrecht dat u is aangedaan, dan bent u waarschijnlijk de oorzaak van alle emotionele opwinding.

3. Als u zich zorgen maakt om het welzijn van uw kind, of het welzijn van andermans kind, dan overlegt u met de school.

Uitgangspunt daarbij is dat u in gesprek gaat met het doel een oplossing te zoeken die goed is voor u en uw kind, maar ook goed is voor de andere kinderen. De school is hierin uw medestander.

4. Als ouder kent u het verschil tussen overleg waarin zorg wordt gedeeld/een oplossing wordt gezocht, en kwaadsprekerij/achterklap.

5. U onthoudt zich van kwaadsprekerijen op internet.

Aanvullend: Als u opvoedt uit angst (= met mijn kind zal het niet goed komen), dan plaatst u uw kind in een zwakke positie. U haalt uw kind hiermee onderuit. Als u corrigeert vanuit gevoelens van ergernis en irritatie, dan zal uw kind zich afgewezen voelen. Laat u zich door angst leiden in uw opvoeding, of door gevoelens van irritatie, dan is de kans aanwezig dat uw kind zelfbeschadigende gedachten zal ontwikkelen en opvattingen zoals: ik ben geen goed kind, mijn moeder/vader is niet trots op mij.

In de praktijk

A. Kinderen die handelen uit onvermogen, zijn goed te corrigeren als hun ouders goed samenwerken met de leerkrachten.

B. Kinderen die handelen uit onvermogen zijn moeilijk te corrigeren als hun ouders dat onvermogen als excuus voor vertoond wangedrag gebruiken.

C. Kinderen die zich willen misdragen zijn snel te corrigeren (omdat er geen onvermogen meespeelt) als ouders op dezelfde lijn zitten als de school.

D. Kinderen die zich willen misdragen, zijn niet te corrigeren als ouders het een probleem van school vinden. "Val ons niet lastig met gezeur over ons kind. Ons kind mag zijn zoals het is!"

Tips voor ouders:

1. Ook mijn kind kan doen als de zwarte, rode of gele pet. Ook mijn kind kan pesten.
2. Ook mijn kind kan worden gepest.
3. Ik neem het probleem serieus.
4. Ik raak niet in paniek.
5. Ik straf niet fysiek en ga niet "uit mijn dak" als ik hoor dat mijn kind vaak doet als de zwarte pet.
6. Ik probeer er achter te komen wat mogelijke oorzaken kunnen zijn van het gedrag van mijn kind.
7. Ik vraag mij af:
 - Voelt mijn kind zich veilig thuis?
 - Voelt mijn kind zich veilig op school?
 - Pest mijn kind uit stoerheid of uit gewoonte?
 - Pest mijn kind omdat het denkt dat het zo hoort?
 - Pest mijn kind omdat het bij de groep wil horen?
 - Welke t.v.-programma's kijkt mijn kind allemaal?
 - Wat doet mijn kind allemaal op internet?
 - Weet mijn kind wel wat het doet, wat het aanricht?
8. Ik besteed extra aandacht aan mijn kind.
9. Ik corrigeer agressieve buien.
10. Ik stimuleer mijn kind om aan sport te doen of bij een club te gaan.
11. Ik overleg met de school, ik ga niet zelf ingrijpen.
12. Ik bied hulp aan mijn kind.
13. Ik lees boeken over pesten en/ of vraag informatie op.
14. Ik schakel eventueel een expert in als ik dat nodig vind of als de school dat aangeeft.
15. Beheers u op social media. Een behoorlijk aantal ouders is van mening alles te mogen twitteren en te Whatsappen over leerkrachten, klasgenoten en andere ouders met alle gevolgen van dien.
16. Ook op social media gelden normale sociale gedragscodes.

Tips voor de kinderen:

1. Spreek met respect over je ouders. Uiteindelijk bepalen jouw ouders wat wel en niet kan.
2. Spreek met respect over je school. Uiteindelijk bepalen de leerkrachten wat wel en niet kan op school.
3. Spreek met respect over je klasgenoten. Beheers jezelf. Blijf fatsoenlijk. Daar kom je het verst mee. Je juf/meester is hiervoor het aanspreekpunt als dit moeilijk voor je is.
4. Spreek met respect over jezelf. Ook jij mag er zijn. Als je daaraan twijfelt, spreek dan met je ouders en/of je juf/meester.
5. Beheers je op social media. Gedraag je.
6. Wil ik stoer zijn? Dan ga ik op vechtsport.
7. Wil ik de baas spelen? Ik vraag een hond.
8. Verveel ik me? Dan verzin ik zelf een leuk plan. Ouders en leerkrachten zijn geen wandelende Efteling.
9. Pest ik omdat ik bang ben zelf gepest te worden? ... Dan stop ik daarmee!

Op school trainen we dit:
 Veel leerlingen gaan vervelend met elkaar om. Blijf rustig. Haal je schouders op. Sommige leerlingen zijn gewoon in de war. Maak je niet druk. Jammer dan.

Kom je naar gedrag tegen? Zeg en doe dan dit:

1. Wil je ermee stoppen? Ik krijg een naar gevoel van jouw gedrag. Ik vind het vervelend dat je dit (schelden, achterna roepen, slaan enz.) doet.
2. Wil je er niet mee stoppen? Meen je dat?
3. Zoek het uit. Hier heb ik geen zin in. Je haalt je schouders op en gaat iets gezelligs doen. Je blijft rustig, je blijft eigen baas (je laat je niet bepalen door een vervelend persoon) je doet als de witte pet.
4. Ga weg bij vervelend gedoe. Zoe een maatje, doe iets gezelligs, maakt een kletspraatje met iemand anders. Op die manier kom je meestal van pesters af.
5. Zorg ervoor dat jezelf geen benzine geeft. Ga je reageren dan wordt het alleen maar erger.
6. Stopt het niet? Dan wordt het alleen maar erger.

Afspraak

Mijn maatje heet: _____

Mijn maatje en ik doen als de ligger.
Als het niet lukt, dan gaan we samen naar de juf of meester.

Handtekening van mijzelf: _____ Handtekening van mijn maatje: _____

Weten jij en je maatje geen oplossing? Dan stap je naar de juf of meester toe.

Op social media volg je dezelfde gedragslijn. Met dit verschil dat je hulp kunt inroepen bij meldknop.nl Je doet dat nadat je met je ouders hebt besproken wat er aan de hand is.

Vraag aan je juf of meester of die wil helpen een ruzie op te lossen. Je juf of meester doet dat buiten de klas, want je klasgenoten willen rustig werken. Je meester of juf stelt dan de volgende vragen.

Wat is er volgens jou gebeurd?

Jij en je klasgenoot waarmee je ruzie hebt, vertellen elk hun eigen verhaal. Je onderbreekt elkaar niet. Je meester of juf moet namelijk goed begrijpen wat er aan de hand is. Dus: niet door elkaar heen praten.

Hoe is dat voor jou?

Bijvoorbeeld: werd je daar boos om, verdrietig, voelde jij je beledigd, word je daar altijd mee gepest, enz. Hoe kan het weer goed komen? Wat zou je willen dat de ander doet?

Wat zou je zelf kunnen doen?

Je bespreekt met elkaar, op welke manier het weer goed zou kunnen komen. Wat je zelf kunt doen en wat je van de ander verwacht.

Juf of meester vraagt: "Wat is volgens jou de beste oplossing?"

Afsluiting

Juf of meester schrijft de oplossing en afspraken op. Jij en je klasgenoot omarmen elkaar en ondertekenen de afspraken. Zo lukt het meestal op een goede manier ruzie op te lossen.

Nog meer tips:

1. zoek geen moeilijkheden op	7. Niet iedereen vindt jou aardig en dat hoort zo!
2. laat zwarte en rode petjes kletsen. Geef geen benzine aan dit gedrag.	8. Doe zelf niet als een zwart, rood of geel petje.
3. Pieker niet in je upple, maar ga praten met iemand die jij vertrouwt.	9. Luister naar tips (kritek) en doe je voordeel ermee.
4. Als je overlegt met iemand die jij vertrouwt dan ga je niet roddelen, maar dan vertel je waar je bang voor bent of last van hebt	10. Denk goed na over jezelf en over je tegenstander.
5. Zoek een oplossing die goed is voor jou, maar ook goed voor je (vervelende) klasgenoot.	11. Zoek een maatje die jou kan helpen.
6. Zeur niet steeds hoe erg je het hebt, maar doe er wat aan.	12. Vraag hulp bij je juf of meester als die nergens vanaf weten.
	13. Vertrouw erop dat je juf of meester kunnen en willen helpen.

Het gaat wel eens mis.

Hoe lossen we dit op.

Wil jij het niet oplossen en jouw ouders vinden dat prima?

Dan hebben jij en je ouders een probleem.

De school beschermt het leerproces en zorgt voor een veilige leeromgeving. Dat kan betekenen dat je uit de groep of desnoods van de school wordt verwijderd.

Grensstellend

De school heeft als uitgangspunt dat kinderen zich niet willen misdragen. Maar het kan misgaan. Dat is niet erg. Het zijn leermomenten. "Hoe ga je het de volgende keer doen! Hoe herstel je de emotionele en/of materiële schade. Kunnen we op deze manier weer verder met elkaar?"

Wangedrag kan zich op verschillende manier manifesteren:

Verbaal: vernederen, schelden, bedreigen, belachelijk maken, bijnamen geven, roddelen, briefjes rondsturen, bedreigen op internet, buitensluiten.

Fysiek: schoppen, knijpen, slaan, spugen, krabben, bijten, trekken, laten struikelen.

Materieel: stelen, onderkladden, verstoppert van kleding en/of spullen, spullen kapotmaken van een medeleerling of van school, fietsbanden lek prikken. Het doet zich een enkele keer voor dat een leerling zich wenst te misdragen en/of vindt daartoe het recht te hebben. "Ik zit er niet mee. Het is niet mijn probleem! Nou en..., moet ik weten. Ik doe het de volgende keer weer."

In dat geval wordt terplekke contact opgenomen met de ouder. Zolang de ouder niet is te bereiken en/of niet op school is verschenen, wordt deze leerling uit de groep geplaatst. De groep wordt beschermd tegen deze leerling.

Wie is hier de pester?

De bullebak vindt dat hij mag slaan. Wat vind jij?

De ouders van de bullebak vinden dat hun kind gelijk heeft en dat de juf en de meester niet moeten zeuren als hun kind een keer slaat.

Wat vind jij van deze ouders en wat moet juf of meester doen?

Het gesprek met de ouder wordt oplossingsgericht gevoerd. En voldoet aan de criteria zoals die in het voorgaande zijn omschreven. Als de ouders van mening zijn dat hun kind zich mag misdragen (bij deze invaller, want die kan geen les geven; ten opzichte van dat kind, want die doet altijd vervelend, heeft een rare moeder... enz.) wordt de leerling uit de klas gehaald. We noemen dit de eerste verwijdering. Tijdens de verwijdering wordt overwogen of deze leerling kan worden teruggeplaatst in de eigen klas.

Terugplaatsing is afhankelijk van het idee dat de ouders en het verwijderde kind erop nahouden, namelijk: ik heb het recht mij te misdragen.

- Als het kind zich niet wil misdragen dan wordt een begeleidingsplan voor gedrag uitgewerkt, waaraan de ouders meewerken en kan het kind worden teruggeplaatst.

- Als dat niet mogelijk is (de ouders en de leerling zijn van mening dat het zich mag misdragen omdat...), dan wordt de leerling minimaal twee groepen hoger in een andere groep geplaatst. Een leerling uit groep 5, komt bijvoorbeeld terecht in groep 7 of 8. Negatief gedrag wordt genegeerd door de leerkracht en de nieuwe groepsgenoten. Op die manier wordt de leerling geholpen zich te houden aan normale gedragsregels. Begrijpt de leerling dat hij/zij zich moet houden aan de gedragsregels van de school, dan kan hij/zij worden teruggeplaatst naar de eigen groep.

Leerlingen uit groep 7 en 8 komen bij de intern begeleider, of krijgen na schooltijd uitleg over het te maken schoolwerk dat zij thuis maken. Een andere mogelijkheid is dat de leerling een nieuwe kans krijgt op de dependance (als dat mogelijk is) of op een school binnen de vereniging/bestuur waarmee een samenwerkingsverband bestaat.

Bijlage 1: Adviezen aan alle ouders

Adviezen aan ouders van gepeste kinderen

- Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind. Probeer dit niet op een negatieve manier te doen, maar geef adviezen om aan het pesten een einde te maken. Een negatieve manier van vragen is bijvoorbeeld: “wat is er vandaag weer voor ergs gebeurd?”
- Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken. Elk kind moet veilig op straat kunnen spelen.
- Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken.
- Als u van uw kind er met niemand over mag praten, steun dan uw kind, geef het achtergrondinformatie en maak uw kind duidelijk dat de school het voorzichtig zal aanpakken.
- Als uw kind al lange tijd is gepest, vraagt dat om een uitgebreide aanpak. Neem contact op met de leerkracht, ga bij de school kijken, lees boeken en bekijk samen met je kind videobanden over pesten.
- Door positieve stimulering en zgn. schouderklopjes kan het zelfrespect vergroot worden of weer terug komen.
- Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- Laat uw kind opschrijven wat het heeft meegemaakt. Dit kan best emotionele reacties bij uw kind oproepen. Op zich is dat niet erg, als het maar hierbij geholpen wordt de emoties te uiten en te verwerken.
- Laat uw kind deelnemen aan een sociale vaardigheidstraining, zo mogelijk op school.
- Accepteer de situatie niet! Het is belangrijk om een einde te maken aan de ongezonde situatie voor uw kind.

Adviezen aan ouders van pesters

- Neem het probleem serieus
- Raak niet in paniek: elk kind loopt kans pester te worden
- Probeer achter de mogelijke oorzaak van het pesten te komen.
- Maak je kind gevoelig voor wat het anderen aandoet
- Pesten is verboden in en om de school; wij houden ons aan deze regel; Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van de school staat.
- Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind.
- Besteed aandacht aan uw kind
- Lees samen boeken over pesten en praat hierover met uw kind.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- Inschakelen van hulp; sociale vaardigheidstrainingen; jeugdgezondheidszorg; huisarts; GGD.

Adviezen aan alle andere ouders

- Neem het probleem serieus: het kan ook uw kind overkomen
- Neem de ouders van het gepeste kind serieus
- Maak het tot een gemeenschappelijk probleem

- Praat met uw kind over school, over de relaties in de klas, over wat leerkrachten doen. Vraag hen ook af en toe of er in de klas wordt gepest.
- Geef af en toe wat informatie over pesten.
- Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan.
- Corrigeer uw kind als het voortdurend anderen buitensluit.
- Geef zelf het goede voorbeeld.
- Leer uw kind voor anderen op te komen en voor zichzelf.

Bijlage 2: Schoolregels

Overal waar mensen bij elkaar zijn, zijn afspraken en regels nodig om alles in goede banen te leiden. Dat geldt natuurlijk ook op een school. We onderscheiden hier ‘omgangsregels’ en ‘organisatorische regels’.

1. Omgangsregels hebben te maken met de veiligheid en geborgenheid van kinderen. Hierbij staat de vraag centraal: “Hoe gaan we met elkaar om?”. Dit geldt niet alleen voor de kinderen onderling, maar slaat ook op omgangsregels tussen kind en leerkracht. De regels die wij op school hebben geformuleerd komen eigenlijk neer op één hoofdregel:

‘Heb respect voor elkaar en voor de omgeving’.

Dit is uitgewerkt in de volgende regels voor kinderen:

1. Gedraag je naar andere kinderen, zoals je wilt dat zij zich naar jou toe gedragen.
2. Respecteer de ander zijn-haar ruimte., blijf van de ander af als die aangeeft niet aangeraakt te willen worden.
3. We noemen elkaar bij de voornaam en gebruiken geen scheldwoorden of bijnamen.
4. Beoordeel iemand niet op het uiterlijk
5. Als je kwaad bent ga je niet slaan, schoppen, krabben (zie 2). Probeer eerst samen te praten. Ga anders naar de leerkracht.
6. Vertel aan de leerkracht als er iets gebeurt wat je niet prettig of gevaarlijk vindt.
7. Vertel de leerkracht wanneer je zelf of iemand anders wordt gepest.
8. Word je gepest praat er thuis ook over, je moet het niet geheim houden.
9. Uitslachten, roddelen en dingen afpakken of kinderen buitensluiten doen we niet.
10. Luister naar elkaar.
11. Als iemand mij hindert dan vraag ik hem of haar om daarmee te stoppen
12. Help anderen om zich aan deze afspraken te houden.

2. Organisatorische regels hebben te maken met het creëren van een rustige leeromgeving voor het kind. In de schoolgids staan deze regels omtrent organisatie benoemd. Een aantal belangrijke regels noemen we hier:

1. We lopen rustig in de gang
2. Rechts houden op de trap
3. Op het schoolplein heb je je fiets aan de hand.
4. De fietsenrekken zijn voor het parkeren van de fiets, de rest van het plein is om te spelen.
5. Tijdens het eten blijven de kinderen aan hun tafel zitten.
6. Per klas mag er één kind tegelijk naar de w.c.
7. Wanneer de kinderen buiten zijn mag maar één kind tegelijk naar binnen om naar de w.c. te gaan. Toestemming wordt aan de leerkracht of overblijfkracht gevraagd.
8. Kinderen zijn op tijd in de klas.
9. Per klas mogen er 2 kinderen op de gang werken.
10. Kinderen die van huis komen, mogen tijdens de overblijf pas om 12:50 uur het plein weer op.

Toevoeging:

Naast de schoolregels zijn er groepsregels, die elk schooljaar aan de start van het jaar opgesteld worden door de groep. Zowel schoolregels als groepsregels zijn zichtbaar in de klas opgehangen.

Bijlage 3: Adressen en telefoonnummers

Kinderen die vragen hebben of die willen praten over hun zorgen en problemen kunnen bellen met:

De Kindertelefoon: 0800 - 0432, gratis
Mobiel: 0900 - 0132, 20 eurocent per minuut, plus de kosten mobiele telefoon
Elke dag van 14.00 tot 20.00.
Internetsite: www.kindertelefoon.nl.

Aan ouders wordt een luisterend oor, advies en informatie geboden door:

De Opvoedtelefoon: 0900 - 821 22 05 (€ 0,20 per minuut)
Maandag t/m woensdag van 9.00 tot 17.00 uur en 19.00 tot 21.30 uur.
Donderdag en vrijdag van 9.00 tot 17.00 uur.
Internetsite: www.opvoedtelefoon.nl.

Voor hulp en advies bij pesten op school, voor leerlingen en leerkrachten:

Hulplijn Pestweb: 0800 - 282 82 80, gratis
Op schooldagen van 14.00 tot 17.00 uur.
Internetsite: www.pestweb.nl.

Voor advies bij pesten op school, voor ouders:

50tien: 0800 - 50 10, gratis
Op schooldagen van 10.00 tot 15.00 uur.
Internetsite: www.50tien.nl.

Voor meer telefoonnummers en adressen verwijzen we u naar de internetsites:

www.pesten.net en www.pestweb.nl.

Op deze sites vindt u meer informatie over pesten, waaronder literatuursuggesties.

Bijlage 4: Achtergrondinformatie en literatuur

Gebruikte literatuur

Bij de totstandkoming van dit pestprotocol hebben wij gebruik gemaakt van de volgende literatuur:

- Kenter, B. (2000). *Ik ga weer graag naar school. Pestgedrag de kop indrukken*. Amersfoort: CPS.
- Meer, B. van der (2003). *Nationaal onderwijsprotocol tegen pesten. Pesten op school, hoe ga je er mee om*. Almere: VOO, LOBO etc.
- Meer, B. van der (2003). *Kinderen en pesten*. Utrecht, Kosmos-Z&K Uitgevers B.V.

En de volgende websites:

www.pestten.net

www.pestweb.nl

Verder lezen?

Wanneer u meer informatie wilt over het thema pesten, wordt er in de door ons gebruikte literatuur, de volgende publicaties aangeraden:

Informatie voor ouders

Pesten hoort er niet bij

Lucy Buddelmeijer (eindredactie)

Brochure met informatie en advies voor ouders van kinderen van 8 tot 15 jaar

Stichting Jeuginformatie Nederland, Utrecht, 1995, 2^e druk ISBN 90 7449 2185

Pesten, gedaan ermee!

Hoe omgaan met pesterijen?

Tips voor ouders, leerkrachten en begeleiding

Gie Deboutte

Brussel: BDJ-Jeugd en Vrede vzw., 1997 3^e druk ISBN 9075640013

Pesten bij kinderen: adviezen aan volwassenen

Bob van der Meer

Ouders & Co, 1996 ISBN 90-75760-01-9

Kinderen en pesten: wat volwassenen ervan moeten weten en eraan kunnen doen

Bob van der Meer

Utrecht /Antwerpen: Kosmos-Z&K uitgeverij, 1993 2^e druk ISBN 90 7576 0019

Schelden, schoppen, slaan

Ineke Staal

Brochure over agressie bij kinderen

Stichting Jeuginformatie Nederland, 1995, 2^e druk ISBN 90 7449 2142

Informatie voor leraren

Een vuurspuwend MONSTER(tje)

Literair-educatief project voor onderwijs en jeugdwerk, gericht op kinderen van 5 tot 9 jaar

Luk Depondt

Utrecht, Stichting Vredeseducatie, 1999

Informatie en bestellingen: 030-2723500 www.vredeseducatie.nl

Mag ik op je rug?

Van de kinderen en hun dagen met vriendschap en ruzie

Pesten, vriendschap en relaties beschreven vanuit de visie van de kinderen zelf

Suzanne Kuik

Amsterdam: Het Spinhuis, 1996

Nationaal onderwijsprotocol tegen pesten

Pesten op school, hoe ga je ermee om

Bob van der Meer

Almere: VOO, LOBO etc., 1994

Te bestellen bij de vier landelijke organisaties voor ouders in het onderwijs

Pesten op school, lessuggesties voor leerkrachten

Bob van der Meer

Van Gorcum, Assen, 1998 ISBN 90 2323 2299

Pesten op school aangepakt, lessuggesties voor leerkrachten

Overzicht van lesmateriaal, achtergrondinformatie en preventieprojecten

Henk Snit en Yvonne van Terheijden (samenstelling) GGZ-preventie

Utrecht: Landelijk Centrum GVO, 1994 ISBN 90 6928 166x

Bestellen: Trimbos Instituut 030-2971100 www.trimbos.nl

Sociaal emotionele ontwikkeling voor basisonderwijs

Publicatie met een overzicht van materialen rond sociaal-emotionele ontwikkeling

Enschede: Nationaal Informatiecentrum leermiddelen (NICL), 1997

053-4840246

Bij een aantal organisaties kunt u meer informatie krijgen over pestprojecten en lesprogramma's:

- Schoolbegeleidingsdienst
- Spel –en opvoedingsvoorlichting
- RIAGG
- GGD

Op het internet kunt u ook veel informatie vinden, bijvoorbeeld op de site:

www.sjn.nl/pesten

Leesboeken voor kinderen

De volgende lijst stond vermeld op de site van Stichting Jeugdinformatie:

~ Boeken voor kinderen van 5 tot 9 jaar

Een klap voor de grap

Erik van Os en Elle van Lieshou t/ Illustraties Rob Spier

Tim heeft de pest aan zijn broer. Nou pak ik hem terug, denkt hij steeds. Maar hij doet niet wat hij denkt, hij durft niet. Of toch?

Zwijsen, Tilburg

Erge Ellie en nare Ellie

Rindert Kromhout / Illustraties Annemarie van Haeringen

De tweeling Ellie en Nellie voeren een waar schrikbewind onder de kinderen van de buurt, maar met volwassenen erbij zijn ze poeslief. Bas, Tom en Lot verzinnen dan ook een list om hun ouders te laten zien dat die tweeling een ramp is.

Zwijsen, Tilburg

Een tien voor Karolien

Babette Cole

Karolien is een slimme rat. Ze gaat studeren aan de katholieke universiteit. Daar krijgt ze te maken met een bende jaloeerse pestkoppen die proberen haar weg te pesten. Maar ze laat zich niet uitschakelen.

Dauidsfonds / Infodok, Leuven

Ik neem het niet meer!

Statia Cramer

In haar dagboek uit Fleur haar woede op de kinderen die haar zo pesten.

Zwijssen, Tilburg

~ Boeken voor kinderen van 9 tot 12 jaar

Tirannen

Aidan Chambers

Dit boek gaat geheel over pesten op het einde van groep acht. Met steun van twee vriendinnen tiranniseert en chanteert Melanie beurtelings haar klasgenoten. De geheime schoolpleinterreur en de machteloosheid, schaamte en eenzaamheid daartegenover, komen aan bod.

Querido, Amsterdam

De gemaskerde wreker

Klaas van Assen / Illustraties Juliette de Wit

Dani is niet de mooiste en wordt gepest met zijn uiterlijk; erger nog vindt hij dat ook zijn vader vanwege zijn beroep –voddenman- uitgescholden wordt. Op een dag is Dani al dat gesar goed zat, hij is woedend. Hij beplakt een zak met een prachtig jongenshoofd, doet hem over zijn eigen hoofd en gaat zo naar school. En deze uitbarsting heeft gevolgen...

Querido, Amsterdam

Ik roep mijn grote broer

K.M. Peyton / Illustraties Renee Simons

Denny is veel te klein voor zijn leeftijd. Thuis vangen ze dat prima op, maar dat hij zo vreselijk gepest wordt door Wijnand kan hij daar toch niet kwijt. Gelukkig verschijnt ineens een reuzenhond –Grote broer- die aan het getreiter een einde maakt.

Jenny de Jonge, Amsterdam

Pudding tarzan

Ole Lund Kirkegaard

In de ogen van de andere kinderen is Iwan een slapjanus. Hij is dan ook het mikpunt van pesterijen. Maar hij zal ze allemaal wel eens laten zien wat hij kan als hij een dag lang alles kan en krijgt wat hij zich wenst.

Van Goor, Amsterdam

Vechten met Veronica

Marilyn Sachs / Illustraties Sylvia Weve

Niemand durft Veronica ooit te pesten. Daar heeft ze wel voor gezorgd. Ze is groot, sterk en sluw. Totdat er een nieuwe, kleine en lispelende jongen in de klas komt...

Querido, Amsterdam

Straf en andere verhalen

Wim Hofman

Acht verhalen over kinderen die spannende avonturen meemaken. Er wordt vaak gepest in de verhalen door andere kinderen, maar ook door hun ouders. Soms word je verdrietig, maar vaak kun je lachen om de kinderen waarover je leest. De kinderen bedenken met veel fantasie leuke oplossingen.

Van Holkema en Warendorf, Amsterdam

De weglopers

Ruth Thomas

Nathan en Julia zitten bij elkaar in de klas. Ze zijn niet erg geliefd, hebben geen vrienden en hebben ook nog eens de pest aan elkaar. Op een dag loopt alles mis. Julia verwacht straf van de lerares en Nathan is bang in elkaar geslagen te worden door jongens van de klas. Ze spijbelen en komen elkaar bij toeval tegen. Ze besluiten om samen weg te lopen.

Sjaloom, Amsterdam

Mijn broer is sterker dan sterk

Huberte Vriesendorp / Illustraties Camila Fialkowski

Adam vindt het lastig om een oudere broer te hebben die alles beter kan dan hij zelf. Bovendien wordt het leven van Adam en zijn vriend Putter verziekt door drie vervelende jongens. Adam leent een boek over karate en bereidt zich voor op de confrontatie.

Uitgeverij Ploegsma, Amsterdam

Het pest actie plan

Guy Didelez

Sandra kan het niet verdragen dat Farida beter is met het opstellen maken. Sandra pest Farida steeds erger en krijgt bijna alle kinderen uit de klas mee. Het loopt bijna uit de hand.

Dauidsfonds / Infodok

Kinderen pesten kinderen

Lucie Buddelmeijer (eindredactie)

Wat kinderen van 8 tot 12 jaar tegen pesten kunnen doen (brochure)

Stichting Jeugdinformatie Nederland, Utrecht

Bestellingen: 030-2394455

Bijlage 5: Formulieren

- 'Dat ging even mis' –formulier (onder- en middenbouw)
- 'Dat ging even mis' –formulier (midden-, tussen- en bovenbouw)
- Contract

Naam:

Datum:

Dat ging even mis!

Naam:

Datum:

Waar gebeurde het?

Wie waren er bij betrokken?

Wat gebeurde er precies?

Hoe had je het kunnen voorkomen?

Wat heb je er van geleerd?

Handtekening:

Handtekening ouder/verzorger:

Contract

Naam:

Datum:

Besproken met:

Waar gaan we aan werken:

Hoe willen we dat bereiken:

Hoe lang gaan we daar aan werken:

Hoe vaak mag het misgaan:

Wat doen we als het lukt:

Wat doen we als het niet lukt:

Handtekening leerling:

Handtekening leerkracht: